

Vergide Reform!..

**DOĞUMUN
KONTROLÜ**

Kürtaj serbest bırakılmalı...

Yüksek Plânlama Kurulundaki çalışmalar sırasında kürtaj meselesi de ele alındı. Bakanlar, «Sakın ha, kürtaj cinayettir» dediler. Uzmanlar ise, «Yılda 500 bin düşük vak'ası var. Bu yüzden 10 bin kadın hayatını kaybediyor» cevabını verdiler fakat bakanların dediği oldu.

Dr. S. Kırmızıtoprak

Büyükçe bir köyün okulunda, köy ebesinin yardımıyla toplanan kadınlara, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının tamimine uygun olarak düşükler ve bu iş için kullanılan vasıtaların zararlarını anlatıyoruz: «Kadınlarda görülen kadın hastalıklarının çoğunun sebebi, düşük yapmalarıdır. Düşüklerin sonunda dinmeyen kanamalar, son kalması, düşük aleti ile vücudun bulay trılan mikropların yaptığı hastalıkları az çok duymuşsunuz. Diyelim ki bir kadını, bütün bunları göze aldı ve kendini bu işi çirkin bir menfaat karşılığı yapan pis, bilgisiz kocakarı ebelerle teslim etti. Bu yüzden ölen pek çok kadın olduğunu duymadınız mı? Rahme sokulan bir iğne, bir tavuk teleği veya herhangi bir cisim rahmi delebilir, damarı parçalayabilir, karın zarını litihaplandırabilir. İşte o zaman, kadın için sakat ve hasta bir insan olarak yaşamak bile mümkün değildir. Çünkü kısa zamanda ölür. En ucuz kur tulanların yıllarca, hattâ hayatları boyunca iyileşmeyen kadın hastalıklarından birine tutulmaları muhakkaktır. Hiç insan kendini, bile bile böyleli tehlikeye, hattâ ölüme atar mı?» Salonda birbirini tanıyan on kadar köy kadını ve bir de grup köy ebesi var. Soru birkaç defa tekrar edildi. Kadınlar arasında fısıldaşma ve en nihayet orta yaşlı, zayıf, yıpranmış biri, ürke ürke şu cevabı verdi:

«Çocuklarımız bız keyfimizden mi düşürüyoruz? Meselâ benim altı çocuğum var. Hepsi çiplak perişan Geçindi remiyoruz kendimizi. Yedinci çocuğumuz olacak diye ödümlük kopuyor. İyi diyor sunuz, zordur bu iş, hem de çok zor. Ama deyin bize, benim yedinci çocuğum olunca, ona hükümet bakacak mı? Giyimini, yemesini, okumasını, istine alacak mı? Eger başımıza kalacaksa bız istemiyoruz artık Onların da hakkından geleme dikten kelli. İşte bunun için öleşme de çocuk doğurmuyacağız.» Özel konuşma larda, grup köy ebelerinin kadınlarla temasında da hep buna benzer cevaplar alıyoruz. Zaten çocuğu daha rahat ve güvenle düşürmek için, doktora ebelerle gün geçmiyordu ki birçok müraعات yapılmamış olsun Kendilerine bu konuda yardım yapılmıyacağı düşürmenin zarar ları anlatılan kadınlar çoğunlukta kana ma, enfeksiyon v. s. gibi komplikasyon larla yeniden baş vuruyorlardı. Durum ortada idi. İlgilerden yardım göremiyen, bına mukabil her ne olursa olsun düşürt meyl kafasına koymuş kadın soluğu koca karı ebeleri pis, izbe ve kana susamış kulübelere alıyordu. Geçim derdi başta geliyor. Bunun yanında evde tarlada çalışmak zorunda olan kadınların sayıları gittikçe artan çocuklara zaman ayıramaması evliliklerinin ilk yedi sekiz yılına sığdırılan 5-6 doğumun, ev tarla, davar bakı mı gibi ağır işlere eklenmesiyle suyu alınmış limon gibi henüz 30-35 inde iken yıpranıp pürümesi gibi sebepler vardır. Halkın öğrenmek istediği, bizimize cevabını veremediğimiz kocaman iki soru:

1 — Ya doğuma kalmamak için para tik çare istiyorlar — ki sonradan öğren diğime göre, köy kadınları çocuk düşürt meın zararlarını değil, çocuğu kalmamak için ne yapılmak gerektiğini öğrenmiye gelmişlermiş — 2 — Veya çocuğu kal mak halinde hükümet bunların geçimini üzerine almalı. Eger bu ikisi de olmiya caksa, şimdiki durumları ile sefaletle pen çeşirkin yeni bir çocuğu sırtlamamın felâketine katlanmak neden?

Bu şartlar altında, Sağlık ve Sosyal

Yardım Bakanlığının, çocuk düşürmeleri nin tehlikelerine karşı halkın uyarılma nın istiyen 5 Mayıs 1962 tarihli tamimi, buz üzerine yazı yazmaktan öteye gitmi yor.

Genel bir tarifile gebeliğin ilk altı ay içerisinde sona ermesinde düşük (Abor tus) denir. Bünyenin genel organik ve psi kolojik sebeplerle düşük yapmaya müsait oluşu ve bu yoldan olan düşükler, konu muzun dışında kalır. Zaten yapılan ista fistiklere göre her memlekette az çok fark lı olmakla beraber, tüm düşüklerim ancak 1/4 ü bu tarzda olmakta, geriye kalan 3/4 ü ise provoke, yani düşürtmek sure tiyle meydana gelmektedir. Birçok memle kette çocuk düşürtmek kanunun yasak olduğundan, bu tip düşükler çoğunlukla gizli yapılıyor ve bunun için de kriminal (cınal) düşükler diye adlandırılıyor. İşte işin çok yönlü ve önemli noktası da bu dur: Neden çocuk düşürtülür? Bunun ce vabını iki grupta özetleyebiliriz: 1 — Evli olmayan veya herhangi sebeple kocalarını dan ayrı yaşayan kadınların gebe kalma ları. Toplumun bu konudaki değer yargı ları herkeşce biliniyor. Böyle bir iş başı na gelen kadın, ömrü boyunca «salı ne keli» yaşamaya mahkûmdur. Onu bu yola iten, başına bu felâketi getiren nedenler asla hesaba alınmaz. Madem ki ayıp ve şerefsiz sayılan bir fiili işlemiş kadını tabii erkeğin durumuyla pek ilgilenen olmaz ve zaten ekseriya erkeği teşhis et mek de mümkün değildir — o halde, her türlü cezaya hak kazanmıştır. Ço düşürtmenin korkunç zararlarını bilseler de, hayatlarına mal olsa da, bu tarz ge be kalmış kadınlar, her şeyi göze almaya razıdır. Çünkü bunu yapamadıkları zaman, başlarına geleceği gayet iyi bilirler. 2 — Evli, çoluk çocuk sahi bi olan ve fakat yine de çocuklarını düşürttenler Tabii bunlar da keyifle rinden düşürtmüyorlar. Çocuk düşürtmenin yıkıcı zararlarını suurlu bir şekilde değilse bile, çevrelerinde ki örneklerden biliyorlar. Ama sos yal — ekonomik zaruretle öyle bir noktaya dayanır ki yeni bir çocuk beslemek, giydirmek; kasaca yüklen mektense, düşürmenin yollarını arı yorlar. Köy ve kasaba muhitinde hiç yük çoğunlukla düşüklerin, bu cins ten olduğuna gözlemlerimizle tanık olduk.

Sağlık Bakanlığının tamimi, bir iyi niyet eseridir. Bakanlık, «Bugün hâlâ pek çok annenin hayatının sön mesine sebep olan kirimhâl düşük lerle bu gaye için kullanılan çeşitli vasıtaların zararları hakkında geniş bilgi verilecektir» diyor. İyi şüphesiz halkın bu konuda aydınlatılması ve büyük tehlikenin; utanılan, konu sulmıyan, bir sır olan mahiyetinin açığa vurulması faydalıdır. Ama yer mi bu kadarı? Yetmediğini halk la konuşmalarımızdan anlıyoruz. An lattıklarımızı dinliyorlar, doğru bun lar diyorlar, düşürmiyelim, iyi ama doğduktan sonra kim besleyecek? Kim okutacak? Ve cevaplandıramadı ğımız daha bir sürü soru. Gerçi yur dumuzun nüfus politikası çoğalmama zı — altı çocuktan fazla doğurana ları eskinden 30 lira mükâfat veriliyormuş. Fakat bu para devlet bütçesini bir hayli sarsmış olacak ki şimdi 30 lira yerine, bakır bir madalya veriliyor. Ve tabii madalya kimsenin işine yara macağı için de kimse müraعات zah

metine katlanmıyor — emrediyor ama, yine de bütün bu sorulara bir cevap vermiş olmak için, tavsiyede bulunuyoruz: «Mademki olan ço cuklarınızı bile geçindiremiyorsunuz, o halde korunun» ısrarla soruyorlar: «Nasil? Ne olur biliyorsanız anlatın bize.» Bizim yerimize, bunu geçim kaynağı edinen bir sürü açık göz an la tıyor halka. Çirşin içerisinde kibrit ba şı, sabun v. s. gibi maddeleri doldu ruş boş kibrit kutuları içerisinde «yüzde yüz gebe kalmaktan korun» diyerek paketini 4-5 liraya satanlar var. Ve halk, bu parayı çarçavar ve riyor. Evet, çocuk düşürtmenin yal nız zararlarını anlatmak yetmez. Bu problem yurdumuzun sosyal — eko nomik düzeni ile sıkı sıkıya düğümlü ve çözümünü de bu düzenin halk kit le leri lehine değiştirilmesine bağlıdır. Bütün sıkıntılarının sebebini, soyut ah lâk öcülerine bağlayan, fenalıkların ve kötülüklerin önlenmesini siddet tedbirleri gibi sudan ve uydurma motiflerle izaha çalışsanlar var. Yur dumuzda nüfus ve doğumun devlet tarafından kontrolünü (bu kontrol ve tanzimin nasıl yapılacağı uzun vâde de nasıl bir çözüm yolu bulunacağı beltilmeksiz) tavsiye edenler de zaman zaman çıkıyor. Nüfus politika sını Malthus'un görüşlerine göre sav nanlar, siyasi ve hukukî bütün tema yül ve davranışların arkasında, her sahada esas olan sermayenin, dolay ısıyla eğemen sınıfların çıkarlarını savunuyorlar. Bir yandan çocuk düşürtmek yasaklanırken, öbür yandan tüm zenginler, hattâ hükümet başkan

ları (Meşhur bebek davası) nüfusun sızlara çocuk sıldırıyor.

Kanaatimize, çocuk düşürtmek probleminin çözüm yolları, Türkiye'nin ekonomik kalkınma ve sosyal reformların çözümüne bağlıdır. Sosyal adaletin teessüsü, milli gelirin adil dağıtımı, mutlaka gerekli sosyal re formalar, devlet eliyle organize, hali çı — bağımsız kalkınma ve ağır sanayinin kurulması, geçimi kolaylaştırır caktır. Bunun yanı sıra, halkın kendi kapasite ve durumlarına uygun yete ri kadar çocuk yapabilmelerinin pra tik çareleri, yani korunma yöntemine istiyen ve bunu ispat edenler, ebe lidir. Bütün bunların sonunda, çoç unu makul bir sebeple aldatmak kocakarıların hayatlarına kasteden pis kulübelere değil, kanunun himaye sinde ve devlet hastahanelerinde, tam bir güvenlik içinde ameliyat masasına yatırılmalarıdır.

Riyakârlığı ve sahte zâhâkâlığı bırakalım. Kürtaj bir cinayettir, var liklı aileler, bu cinayeti her gün işli yorlar. Bir kısım kürtajcı doktorlar, kanunî yasaklar yüzünden, büyük ser vetleri yapıyorlar. Geçim sıkıntısı ce ken fakir aileler ise, besliymiyecek leri yeni bir çocuktan kurtulmak için, şaşkın, ortada kalıyorlar. Fakir kadın lar, bu yüzden hayatlarını ve sıhhat lerini kaybediyorlar. Kürtaj yaşadı, fakirlere ziyet etmekten başka bir işe yaramıyor.

Kürtajın belli şartlar altında ser best bırakılması, hem insan sevgisi nin bir icabı, hem de en realist çö züm yoludur.

(Mahkeme kararıyla yayınladığımız düzeltme yazısıdır)

Yön Gazetesi Yazı İşleri Müdürlüğüne

Temmuz 1962 tarih ve 30 sayılı gazetenizin 15 ve 16. sayfalarında, «Öğretmenler» başlıklı sü tunda, Aydın Kongresiyle ilgili yazınızda, şahsımla ilgili kısımların tamamıyla yanlış ve kasıtlı olarak aktarıldığını okudum. Gerçeğin, sayın okuyuculara aynı sitede aynı puntolarla, basın kanununun ilgili maddesi gereğince açıklanmasına lüzum görüyorum.

a) «... Samsun toplantısına birkaç gün kala, İlk Öğretim Genel Müdür Yardımcısı Şükrü Koç'u vazifesinde uzaklaş tırdılar. Yerine ilk öğretimle ilgili olma yın D.P. alkışçısı Necip Aşkın'ı getirdi ler...» diyorunuz.

Hakikatte; Şükrü Koç hiçbir zaman İlk Öğretim Genel Müdür Yardımcılığında bu lunmamıştır. Bu durumda, benim de Şükrü Koç'un uzaklaştırıldığı böyle bir öde ve getirilmemiş olduğum ortaya çıkıyor. İlk öğretimci olup olmayışım konusuna gelince;

Mesleğime ilköğretim öğretmeni olarak 1936 yılında Arapsun İlçesinin Abuşa ğı köyünde 26 yıl önce başladım. 3 yıl bu kutsal vazifede bulundum.

b) «Samsun toplantısında öğretmen lerin cesaretlerini kırmak...», «Millî Eğitim Müdürleri ve müfettişlerini toplayarak, Fe derasyon İcra Komitesine girdiler. Bu kimselerin gayretiyle de Federasyon işle miyen bir organ hâline geldi...» ifadesine de bessümle karşılıyorum.

c) «Necip Aşkın ve Mustafa Cura gibi Tevfik İleri ekolünden kimseler, Fe derasyon İcra Komitesine girdiler. Bu kimselerin gayretiyle de Federasyon işle miyen bir organ hâline geldi...» ifadesine de bessümle karşılıyorum.

Ben, yalnız Samsun'da yapılan kong rede değil, 1954 yılından beri yapılan se çimlerde, seçilecek İcra Komitesinde çalı şmış ve beraberlik sağlanmasında yolda gayret sarfetmiş bir kimsedim. Bu durumda, si zin iddiasına göre, 1961 Samsun Kongre sinden sonra Federasyonu işlemez hâle getiren kimseler değil, bu kongre de İcra Komitesine seçilmiş bulunan ve öğretmenleri, Köy Enstitüleri ve diğer öğretmenler olarak ayıran kimselerdir; ki bunlar, Köy Enstitüsü mezuunu değer li arkadaşlarımızın omuzlarına binerek

hedeflerine ulaşmak isteyen belirli şahıs larıdır.

d) Kırıkkale öğretmenlerinin Ankara yürüyüşü hakkındaki paragrafta, yapılan isnatlar tamamıyla hakikat dışıdır. Bu yü rüyüş İcra Komitesine olayan sonra intikal etmiş ve derhal bir avukat tutulması ile başkan tarafından derhal bildiri yayını lanması karar altına alınmıştır. Biz her iki kararı teklif eden ve destekleyenler arasında bulunmaktayız. Federasyon karar defteri, bunu en açık şekilde ispata yarın yacaktır.

e) Millî Eğitim Komisyonunda et öğretmenlere maaş verilmesi hakkındaki kanun teklifine karşı koymam meselesine gelince;

Kurucu Meclisten bu yana, Millî Eğiti m Bakanlığı temsilci olarak, komisyo na bir defa dahi gitmedim. Bu durum kar şısında, bu satırlarınız da tamamıyla hayâl mahsûlüdür. Millî Eğitim Komisyonu üye si bulunan Aydın Milletvekili Şükrü Koç bunu çok iyi bilir.

f) Dursun Kut'un Aydın Kongresine katılmayışını, benim Ankara Millî Eğitim Müdürlüğüne tesir etmiş olmama açıklıyor sunuz. Bu nokta da, tamamıyla gerçeğin uzaktır. 5.7.1962 gün ve 22380 sayılı Ba kanlığın Ankara Valiliğine yazdığı ve ta rafından kaleme alınan emrin son para grafinin «İdare Heyetinin İbrası yapılacak olan bu toplantıya Dursun Kut'un iştiraki zaruri bulunduğundan, adı geçenin izini sayılması Bakanlığımızca da uygun görülm ektedir», şeklinde olduğuna bilmiş ol saydınız, bu çirkin satırlara gazetenizde yer verir miydiniz?

Kırşehir Millî Eğitim Müdürü Muavi ni Veli Yazar'm da izin alamamışını müsebbibi olarak benim adım verilmekte dir. Bu şahıs için Millî Eğitim Bakanlığın a izin mevzuunda herhangi bir müraعات yapılmadığı gibi, kendisi kongrenin Kırş ehir delegesi de değildir.

g) «Aşkın—Cura ekinin bir de uzun vâdeli programı vardır. Bu grup türlü değışikliğı yaparak federasyona tamamen hâkim olmaya çalışacaktır.» Paragrafına gelince; sözünü ettiğiniz türdüz Türk öğretmenlerini aynı aman içerisinde tek çatı altında, kuvvetli bir birlik olarak topluyacak güçte olduğuna inanıyoruz. Zaman bu hakikati meydana çıkaracaktır.

D.P. Şağsakeiği, gerici ilk isat lar, gazetenizdeki satırları kaleme alan ki şinin ucuz, beylik ve zavallı şahsiyetini ortaya koyması bakımından önemlidir.

Selâmlar.

Necip Aşkın
İlk Öğretim Genel Müdürü Muavini

ASAYİŞ

Kabahat Doğulunun mu?

Doğulu gençler, eşkiyalık karşısındaki düşünce ve görüşlerini açıklıyorlar:

Doğu illerimizde son zamanlar da arttığı bildirilen eşkiyalık olayları hakkındaki bir soruya Sayın Cumhurbaşkanı Cumhuriyet'in mu habirine şu cevabı vermiştir: «Sıklet mer kezi Siirt bölgesi olan bu hareketlerin sebebi müsamaha ve halkın hürriyetine gös terilen saygının sınıstimal edilmesidir. Hü kümet kısa bir zamanda buna son vere cektir. Bazı gazetelerin bunu açlığa ve se falete bağlamaları ise asla doğru değil dir».

Doğu ve Güneydoğu Anadolunun sos yal, ekonomik ve kültürel durumuyula; bir yıldanberi de asayişle ilgili pek çok şey söylendi, söyleniyor. Bunlar içerisinde cid di, bilimsel olanları olduğu gibi Doğu'yu kökten halledecek (!) hasta muhayyilele rin —aşiret silahlıları ve kızıllarıyla Kır gız Türklerini son ve kesin çare olarak Doğu'ya davet etmek— sunduğu güllünç çareler de vardı. Ama Sayın Gürsel'in de mecine diğerleri gibi omuz silkip geçe meyiz. İşi böylesine kestirmeden ve ko layca izah şekli; kısa zamanda meseleyi çözümlüyecek hükümet tedbirlerinin de neler olduğunu gösteriyor: Jandarma sayı sını arttırmak.. Şiddet politikasını daha da geliştirmek v.s.. Oysa Doğu illerimizin problemleri bu yurdun tümünün problem leridir. Biz Doğu meselerinin Türkiye'nin genel kalkınma plânı ve gerçekten demok ratik olması gereken siyasî düzeni içerisin de çözüm yollarına kavuşacağına inaniyo ruz. Ancak, Türkiye'nin halli gereken ge nel problemleri içerisinde Doğu Anadolu' nun özel durumu ise; doğru ve bilimsel bir tahlile muhtaçtır. Devlet Başkanı da dahil hepimizin üzerinde anlaştığımız bir gerçek var. Dünya sosyo— ekonomik farklılaşmasında Türkiye'nin yeri «az ge lişmiş ülkeler» arasındadır. Bunun sebep ve sonuçları ayrı bir konu. Yalnız kabu lü gereken bir diğer gerçek te şudur: Az gelişmiş ülkelerin de kendilerine göre bir iç farklılaşmaya uğramış olmalarıdır. Yurdumuzun iç farklılaşmasını iki ana grupta özetleyebiliriz:

1 — Bilhassa son on yıl içerisinde, devletin elindeki birçok kolaylıkların be lirli sosyal sınıflara tahsisi, başka bir de yişle devletin milyonerler imal etmesi so nunda; aşırı zengin bir küçük azınlıkla, o derecede fakir geniş halk kitlelerinin durumu örtülemeyecek durumda belirlen miştir.

2 — Dış yardımlar da dahil devletin elindeki sayısız imkânlar belirli bölgelere yatırılmış, böylece bölgeler arasındaki

uçurum da genişlemiştir. Örneğin yedi yıl içerisinde yalnız Ege bölgesi ve civarına iki milyar dolar yatırım yapıldığını Ad nan Menderes bir seçim konuşmasında açıkça söylemiştir.

D.P. nin politika bezirganları bir yan dan «Türkiye'nin doğusu, batısı yoktur bütün vatan sathı nurlu kalkınma yolun dadır» derken öbür yandan bütün seçim fabrikaları, yolları, barajları v.s.leriyle bel li bölgeleri ve o bölgelerin belli adamlar ını kalkındırıyorlardı. 1957 seçimlerini Doğu'da muhalefet kazandı. Yoksul, ba kımsız ve okuma yazması % 15 in altın da olan Doğu tüm kuvvetiyle muhalefeti destekledi, muhalefetin kuvveti ise 27 Ma yıs'ı hızlandırdı. «.. Doğu'ya mukabil çok daha gelişmiş Ege bölgesi ve halkın % 70 i okur olan İstanbul bile D.P. yi tutmuş tur.. Gördüm ki yurdun en geri kalmış yerleri Demokratlardan en fazla yüz çe viren yerleridir (1)». Sosyal—ekonomik zaruretlerin bu kadar yakın ve canlı ör nekleri bilinirken 27 Mayıs'tan bu yana, gerçi nurlu kalkınma edebiyatı ve doğu batı yok sloganları pek geçerli olmuyor ama bu sefer de Doğu'ya yanlış bir açıdan bakılmaya başlanmıştır. Geçen yıl bütün şiddetiyle devam eden, bugün de henüz tesirleri silinmeyen kıtlık meydanına iken, yüzyılların korkunç sefaleti, perişanlığı, çaresizliği içerisinde Doğu'lu yurttaşları mız pençeşirirken bu bölgedeki huzursuz luğun nedenlerini karanlıklarda, bilinmi yen kaynaklarda aramak yersizdir. Bir iki gazete haberine göz atmak bile insana bir çok şey anlatıyor: «Siirt'in Ganyaniş köyü yakınlarında Abdülğani Tekin adındaki zengin bir köy «ahibi, arazisinin elinden alınması ve sahip olduğu köyün dağıtılma sı maksadıyla öldürülmüştür (2)». Akşam gazetesinin başlığı «Erzurum yolunda köy lüler İnönü'den toprak istedi». Doğu'daki eşkiyalık ve soygunculukla geniş şekilde ilgili olduğu bilinen kaçakçılık konusunda İçişleri Bakanının beyanı: «İktisadi duru mun da müessir olduğu kaçakçılık faaliye tini sadece emniyet tedbirleriyle önlemeye imkân yoktur». Bu örnekler çoğaltılabilir, fakat şunu söylemek istiyoruz. Toplum bi liminin ortaya koyduğu bazı kurallar var. Tabiat ve fizikte olduğu gibi toplumda da sebepler belli sonuçları doğurur. Dünyanın her yerinde —azçok farklarla— açlığın, sefaletin, yokluğun kaçınılmaz tezahürleri arasında; soygun, kaçakçılık, yol kesme v.s. vardır. Rahatı, işi, geçimi yerinde ve üstelik hürriyetlerine son derece saygı du yulan bir düzende insanlar neden dağa çı

kar, neden yol keser? Bununla eşkiyalık ve soygunculuk yerinde hareketlerdir de mek istemiyoruz pek abî. Yalnız yerin de ve radikal bir tedavi doğru teşhisle olur ancak. Sayın Kuruluşluğunun da de diği gibi tek başına şiddet ve emniyet ted birleri kaçakçılık ve eşkiyalığı kaldıramaz ortadan. O hâlde; nasıl ki hepimiz Türki ye'nin «az gelişmiş» liği üzerinde birleşti yorsak öylecene Doğu Anadolu'nun da «hiç gelişmemiş bir bölgemiz» olduğu çıp lak gerçeğinde birleşmeliyiz. Basit bir man tık kaidesi: nasıl az gelişmiş ülkelere —her nasılsa!— çok gelişmiş ülkeler ekonomik yardım yapıyorlarsa, az gelişmiş ülke yöne ticilerinin de bu yardımın çoğunu hiç ge lişmemiş bölgelerine yatırmaları gerekmez mi? Ama biz tam tersine, nerede bir bü yük toprak aşası var, nerede milyonlar değerinde arsa spekülâtörü var, nerede milyonlar vurup vergiden kaçan sömürücü varsa yardımları da onların cebine indiri yoruz. Aynı şekilde; hangi bölgemiz nisbî bir kalkınma içinde ise, küçük müstahsil azçok geçinebiliyorsa yatırımlarımızı da, gelen yardımı da oralarla yığıyoruz.

Binlerce ve binlerce örneğiyle bir di ğer gerçek de şur: Nerede sosyal — eko nomik sıkıntılar çoğalmışsa oralarda yurt

taşa karşı idare sertleşmiştir. İstisna, sefa let, hastalık, cehalet giderilemeyince bu sos yal vetirelerin kaçınılmaz tezahürlerini yok etmek için şiddet ve baskı uygulanan en kolay çare olmuştur. D.P. nin son yılları bu durumun tipik örnekleriyle doludur. Bu bakımdan Doğu Anadolu'na «eşkiya avı» «Jandarma birlikleri Doğu oğgesini tarı yor».. Fantastiklerinin altında vatan bir gerçek var. Kuraklık, açlık, sefalet Doğu' lunun canına okumuşken, eşkiya peşinde gibi görünen jandarmanın halka iyi mua mele etmediği, birçok yerde dayagın, dipçi ğin eski devirleri hatırlatırcasına işlendiği ne tanık oluyoruz. Bazı Doğu illerinden Ankara'ya jandarma baskısını ve dayagı nı şikâyet için heyetler geldiğini duyuyo ruz.

Yılanların Öcünü seyrettikten sonra Sayın Gürsel pek haklı olarak «gerçek köylümüz filmde gösterildiğinden daha çok yoksuldu» demişti. Oysa o filmde ekmek kavgası, yaşama kavgası vardı. Doğu'da bu kavga daha çetin daha şiddetli oluyor sa kabahat Doğu insanının mı?

(1) ÖNCÜ, Aralık 1960. Prof. Dr. Kemal Karpat
(2) CUMHURİYET, 24 Aralık 1961.

Öhhöööö

Devletlü Vali

İstanbul Valisi Niyazi Akı 00001 numaralı Cadillac'ta, 00001 numaralı Cadillac İstanbul'da, Vilâyet yolunda. Cadillac'ta Niyazi Akı'dan başka iki kişi daha var: Taşova'dan İstanbul'a iş ara mak için gelmiş iki vatandaş, iki genç... Vali Bey, Taşovalı gençlere iş buluyor. Böylesi devletlü, hamiyetlü valileri kim sevmeyiz?

Sosyal adalet de lâf, sigorta da lâf, toplu sözleşme de lâf, işsizlik de lâf!.. Hepsi lâf... İki kişiye 1 adet Cadillac'lı vali verdik mi, Türkiyede işsizlik diye bir konu kalmaz... Sahi, bunu niye dü şünmedik?

Mis, Misis, Mister

İzmir Amerikan Kız Koleji öğret menlerinden Mrs. Hermann, bizim kadın ların daha çok işte giydikleri şalvarı gö rünce füzeye binmiş.

— Ah, demiş, hârikülâde! Ne cici şeyler bunlar!

Ve bizim köylü kadınların bir kaç bin yıllık şalvarını birden bire «keşfe den» Mrs. Hermann, dünyanın her ye rinde tanıtmak üzere, bu şalvarlardan 40 adet yaptırmış. İyi mi? İyi!

Yalnız, bir Mister Hermann da çı kar bizim meşhur şalvarımızı birden bire keşfederse, işte o zaman yandık! Hele bir Misis'in kara çarşafımızı keşfet mesi, hepten ihya eder bizi.

Ha gayret Amerikalı dostlarımız, ha gayret! Biz içerden, siz dışardan... Za ten ne kaldı ki şunun şurasında?

Sarı gazeteci

Bugünlerde herkesin dilindeki şu: — Sarı gazeteci ne demek be?

Bildiğim kadar bildirelim: «Fikir İşçileri Kanununa göre gazeteci sayılan, Basın kartından yararlanıp dümenini çeviren, Gazeteciler Sendikasında üye, hattâ Yönetim Kurulunda görevli olan, aynı gazetede birlikte çalıştığı arkadaş larını arkadan vurmak için patronla çıkar birliği yapan, istikbalini patronun kuyruk kökünde uyumakta bulan, biraz şamaroğlanı, biraz fibrikçi, çokça kuşkal dıran, alabildiğine karaktersiz, fikirsiz fikir işçisine sarı gazeteci denir.»

Şimdi soracaksınız:

— Peki, namussuz kime derler?

Elcevap:

— Sarı gazeteciye!

Yarası olan gocunur. Herkes yok lasın kendini, yaş mı kuru mu?

Enstantane

Müsteri:

— 27 Mayıs var mı abi?

Bakkal:

— Vardı ama, altta kaldı... Başka vereyim mi?

Gitmiyoor!..

Doğuya 4000 lira aylıkla doktor git miyor!

Doğu Üniversitesine profesör gitmi yor!

Profesörler, 27 Mayıs'ın anlamını halka anlatmağa gitmiyor!

Köye ışık gitmiyor!

Dürttük dürttük bu katana gitmi yor!

İşler iyi gitmiyor!

Eskiden de gitmezdi!

Bunu demek hoşlarına gitmiyor!

«Altı da bir, üstü de birdir yerin!»

«Gerin bedenim gerin!»

Açlığa, işsizliğe, haksızlığa, ağalar demokrasisine karşı!

Öhhöööö!

Ortak Pazar.

— Öhhöööö!

Hızlı kalkınma.

— Öhhöööö!

Toprak reformu.

— Öhhöööö!

Vergi adaleti.

— Öhhöööö!

Eğitim davası.

— Öhhöööö!

Piyasada istikrar.

— Öhhöööö!

İşsizliğe çare.

— Öhhöööö!

Memlekette hu

— Öhhöööö!

Kocabaşlar, küçükbaşlar, saltanatza deler, saltanatzedeler, hak yemişler, çok yemişler, daha çok yemişler, vur guncular, soyguncular, etekçiler, koltuk çular, oyoyuncular, goygoyuncular, takma aslan yeveliler, lüpeçiler, turtkçılar, poli tikacılar, politika cambazları!.. Öhhö ulan öhhöööö!

Kervan

Arjantin'de grev... Endüstri işçileri nin yüzde doksanı katılıyor greve. Sendi kaları önünde toplanan işçileri, polisler gaz bombalarıyla dağıtıyorlar.

Hep böyle olmuştur... Bomba, cop, kırbaç, kanun, düdüğ, su, ateş, ip, ha pis, zindan, kurşun, işkence... Sonra? Demokrasiye bu pislikler tepelenerek varılıyor galiba!

İt ürür, kervan yürür...

Kolavlık

Hükümeti suçlamaya ..msenin hakkı yok! Toprak mı? Buyurun ban kamıza! Mesken mi? İşte gazeteler! Kre di mi? Aman efendim, söyle buyurun! Bankamız... Otomobil mi? Refah mı? Vallahi çok nankörsünüz... İşte banka larımız beyim, işte gazetelerimiz! Ceken çekene, basan basana! Avrupa gezisi var, yuva var, tahsil var, para var... Daha ne istiyorsunuz?

Hüseyin Korkmazgil

Av hâbirası..

Doğu illerinde takip sonunda yakatlanan şaki